

Het schenken van je collectie aan Naturalis

Ronald Pouwer¹

Tijdens de wintervergadering in Tilburg op 27 januari heb ik kort gesproken over het schenken van collecties aan Naturalis. Dit heeft veel discussie opgeleverd en helaas ook voor verwarring gezorgd. Ik wil daarom graag nog een keer uitleg geven.

Naturalis heeft mooie en belangrijke collecties en streeft ernaar om de kwaliteit en omvang verder te vergroten. Als nationaal natuurhistorisch museum is het onze taak om het natuurhistorisch erfgoed op een zo goed mogelijke manier te verzamelen, beheren en ter beschikking te stellen aan iedereen die er onderzoek aan wil doen. We hebben daarom altijd belangstelling voor het opnemen van nieuwe collecties. In de praktijk gaat dat vaak om privé-collecties. Helaas hebben we daarbij rekening te houden met de grenzen die de omvang van de depots en de beschikbare menskracht ons opleggen. Dit betekent dat we meer en meer selecteren op kwaliteit en toegevoegde waarde voor de collecties die we al hebben. We hebben eenvoudigweg niet de ruimte en tijd om alles aan te nemen en te verwerken, een probleem waar andere musea in binnen- en buitenland ook mee kampen.

Ik weet heel goed hoeveel tijd en toewijding in de collecties van WTKG-ers is en wordt gestoken en dat veel verzamelaars het fijn zouden vinden als hun collectie uiteindelijk in een museum wordt ondergebracht. Verschillende van jullie collecties zijn van hoge kwaliteit en zonder meer geschikt voor opname in een museumcollectie, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk. De kwaliteit wordt inder andere bepaald door de nauwkeurigheid van geografische en stratigrafische gegevens, uitsplitsing van het materiaal, determinaties, databases, bijzondere locaties en bijzondere soorten. Aan hoe meer van deze punten wordt voldaan, hoe groter de kans dat de collectie wordt aangenomen. Maar als er bijvoorbeeld alleen 'Damery, Lutetien', zonder verdere locatie-aanduiding of stratigrafisch niveau bij een serie monsters zit dan is de kans groot dat wij het niet willen hebben omdat de wetenschappelijke waarde te gering is. Ook als een nieuwe collectie 'meer van hetzelfde' biedt zal die steeds vaker niet of maar deels worden aanvaard. Je kunt je voorstellen dat er op een gegeven moment bijvoorbeeld genoeg materiaal van Miste in de collectie is opgenomen. In een nieuwe serie Miste-monsters zal dan alleen naar bijzondere soorten of exemplaren worden gekeken.

Als een aan Naturalis aangeboden collectie niet wordt aanvaard zullen we suggesties doen voor musea of andere instellingen die er wellicht wel belangstelling voor hebben. Ook kan er worden afgesproken dat Naturalis alleen enkele goede of bijzondere onderdelen of soorten opneemt. Een andere mogelijkheid is dat Naturalis de collectie wel aanvaardt, maar dat we de vrijheid krijgen om slechts een

deel daadwerkelijk op te nemen en de rest te vernietigen. En ja, dat doet pijn, zowel bij de schenker als bij mij als collectiebeheerder, maar het kan niet anders.

Belangrijk is in elk geval om als verzamelaar na te denken over wat er met je collectie moet gebeuren als je er op een gegeven moment vanaf wilt of als je komt te overlijden. Naast schenking aan een museum, natuurinformatiecentrum of andere instelling kan een collectie natuurlijk ook aan een andere verzamelaar worden overgedragen. Bespreek dit in de eerste plaats met je familie en leg het eventueel vast in een testament. Als de bestemming een museum of andere instelling is, neem daar dan contact mee op, het liefst al in een vroeg stadium. Het is fijn als je daarbij aan Naturalis denkt, maar een ander museum in Nederland of daarbuiten is natuurlijk evengoed mogelijk. Het is vooral belangrijk dat een bijzondere collectie niet verloren gaat en ergens goed onderdak vindt, of dat nu Naturalis is of elders.

Denk je erover om je collectie fossiele mollusken aan Naturalis te schenken, neem dan contact met me op. Voor andere fossielen is Natasja den Ouden de aangewezen persoon (natasja.denouden@naturalis.nl).

Tijdens komende WTKG-bijeenkomsten en andere gelegenheden zal ik sommigen van jullie vrijblijvend polsen. Overigens wordt er door een groep van de grootste Europese natuurhistorische musea gewerkt aan een enquête die ze onder zoveel mogelijk verenigingen willen verspreiden. Dit om een beeld te krijgen van de natuurhistorische privé-collecties in Europa en wat de eigenaren daar uiteindelijk mee van plan zijn. De kans is groot dat de enquête ook naar WTKG-leden wordt gestuurd.

Blijf vooral lekker verzamelen, observeren en onderzoeken. Denk er vooral aan om nauwkeurige gegevens over locatie en stratigrafie bij je materiaal te voegen. Alleen zo heeft het wetenschappelijke waarde en verhoog je de kans dat je collectie uiteindelijk in een museum terecht komt en voor de toekomst wordt bewaard.

¹Ronald Pouwer, Collectiebeheerder fossiele mollusken, Naturalis Biodiversity Center, e-mail: ronald.pouwer@naturalis.nl